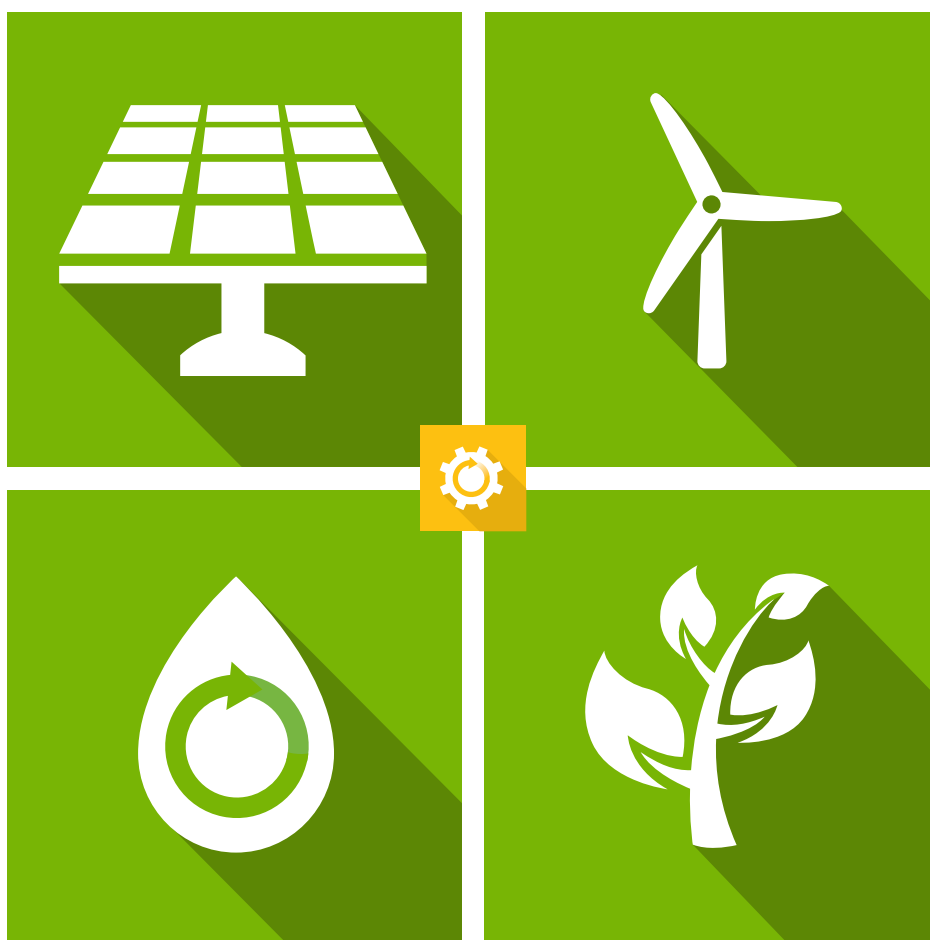

ŠETRNÁ ENERGETIKA

Proč je dobré podpořit obnovitelné zdroje

Šetrná energetika představuje špičkové moderní technologie, šetří naše zdraví, vytváří pracovní místa a přispívá k nezávislosti České republiky na dovozu fosilních paliv.

Solární elektrárny vyrobí ročně takové množství elektřiny, které odpovídá ekvivalentu energie ve vagónech plných uhlí táhnoucích se po trati o délce 680 kilometrů. Bioplynové stanice rozmístěné po republice u zemědělských družstev dodají ročně téměř tolik elektřiny jako hnědouhelná elektrárna Prunéřov I.

Podpora obnovitelných zdrojů

Moderní obnovitelné zdroje se v České republice ve větší míře rozvíjejí od přijetí zákona na podporu obnovitelných zdrojů v roce 2005. Za více než osm let se výroba čisté elektřiny téměř ztrojnásobila a obnovitelné zdroje dosáhly ke konci roku 2013 podílu 13,17 % na hrubé domácí spotřebě elektřiny.

Lepší životní prostředí

Centrum pro otázky životního prostředí při Univerzitě Karlově vyčíslilo roční externí náklady uhelných elektráren, které vznikají v důsledku škod na lidském zdraví, zemědělské produkci nebo změnou klimatu, na 51 miliard korun!

Právě tíživé dopady na zdraví lidí i životní prostředí v důsledku znečištění ovzduší nebo krajina rozrytá povrchovými doly na hnědé uhlí jsou jedny z důvodů, proč má smysl nahrazovat naši závislost na uhlí šetrnými zdroji energie.

Pracovní místa

Výroba kotlů na biomasu dává práci 1500 lidem. Další stovky zaměstnanců se podílejí na výrobě součástí větrných elektráren. V roce 2010 zaměstnávala výstavba fotovoltaických elektráren více než 15 tisíc lidí. Podle zprávy Českého statistického úřadu zachránily během ekonomické krize právě instalace solárních elektráren (vedle programu Zelená úsporám) od propadu české stavebnictví.

Dnes solární energetika zaměstnává okolo 1500 lidí v instalačních a servisních společnostech. Stabilitu těchto firem však ohrožuje jak nemožnost výstavby nových obnovitelných zdrojů, tak opakované pokusy ministerstva průmyslu nebo Energetického regulačního úřadu o zásah do garantovaných podmínek podpory a likvidaci těch již existujících.

90. léta

První instalace moderních typů obnovitelných zdrojů ve světě i Česku.

Přínosy pro stát

Vytvoření každé tisícovky pracovních míst se vrátí státu zpět ve výši v průměru jedné miliardy korun zpět na daních, sociálním a zdravotním pojištění a nevyplacených sociálních dávkách. Stát tak díky běžícím projektům obnovitelných zdrojů získává každoročně minimálně 5 miliard korun z přímých pracovních míst, nejméně jednou tolik pak přispějí pracovní místa vzniklá v navazujících odvětvích.

Kolik musí připlácet stát?

Často tradovaným mýtem je, že stát musí na podporu obnovitelných zdrojů doplácet až 16 miliard korun ročně. Ovšem velkou část této částky získá stát na DPH a současně další dvě miliardy získá na tzv. solární dani.

Nové obnovitelné zdroje však navíc, díky výraznému poklesu jejich ceny v několika posledních letech, nebudou představovat pro státní rozpočet výraznou zátěž a některé jejich typy by mohly fungovat i bez finanční podpory.

Příležitosti pro vědu a průmysl

Celosvětový trend růstu obnovitelných zdrojů je spojený se zajímavými impulsy pro vědu a výzkum. Také naše vysoké školy a renomovaná vědecká pracoviště se mohou zapojit do vývoje nových technologií, které pak může český průmyslu nabídnout na globálním trhu.

Co reálně zdražuje elektřinu?

Nezávislý odborník Bronislav Bechník spočítal, že elektřina je dnes osmkrát dražší než v roce 1991 a obnovitelné zdroje k tomuto zvýšení přispěly pouhou desetinou.

Daleko více než podpora obnovitelných zdrojů zatěžuje spotřebitele jiná regulovaná složka cen elektřiny – platba za distribuci. Běžná domácnost na ni dá třetinu ze svých celkových ročních výdajů.

Obnovitelná šance pro život

Bezemisní zdroje jsou vedle energetických úspor důležitým nástrojem pro snižování emisí. Současně využití místních zdrojů zvyšuje energetickou nezávislost států na importu fosilních paliv.

„Obnovitelné zdroje se stávají postupně konkurenceschopné. Mohou zlepšit energetickou bezpečnost, snížit emise skleníkových plynů i přispět k posílení ekonomiky.“

Maria van der Hoeven, výkonná ředitelka Mezinárodní energetické agentury (IEA).

Evropská agentura pro životní prostředí letos spočítala, že škody plynoucí především z pálení uhlí v elektrárnách, které nesou na svých bedrech veřejné rozpočty a zdravotní pojištění, dosahují v EU výše až 5 bilionů korun. Státy EU ročně utratí za import uhlí, ropy a zemního plynu přes 300 miliard euro. Miliardy tak odečtou z místní ekonomiky do států s často problematickými režimy.

2010

Světový zájem o solární energetiku a pokles cen technologie vedl k zvýšení atraktivity tohoto odvětví i u nás. Výkon FVE vyskočil na dva tisíce megawattů. Stát selhal při regulaci, za viníka jsou však označeni investoři...

Říjen 2010

Nečasova vláda zavedla srážkový odvod ve výši 26%, tzv. solární daň, která retroaktivním způsobem zasáhla do zákonem garantovaných podmínek pro investice v solární energetice.

2005

Přijetí zákona č. 180 / 2005 Sb. na podporu obnovitelných zdrojů, který pomohl nastartovat nové odvětví a naplnit náš závazek k EU pomocí soukromých investic

Dotace: uhlí a jádro vs. čistá energie

Dotace v energetice nejsou nijak výjimečné a veřejné rozpočty v minulosti podporovaly masivně například jadernou energetiku. V USA v letech 1943 až 1999 spolkla celková dotace pro jadernou energetiku celých 96 procent prostředků z federálních zdrojů.

„Podpora obnovitelných zdrojů není nijak výjimečná.

Dotace však míří i do konvenčních zdrojů. Proto je důležité srovnat podmínky pro všechny zdroje na trhu.“

Energetické zdroje jako uhlí a jádro jsou však zvýhodněny i dnes. Jadernou energetiku zvýhodňuje omezená odpovědnost za jaderné škody. U fosilních zdrojů jde vedle nezapočítávání externích nákladů v podobě škod na zdraví nebo krajiny také o přímé a nepřímé dotace. IEA spočítala, že celosvětová státní podpora fosilních paliv dosáhla loni již 550 miliard dolarů ročně. Pro porovnání: do šetrné energetiky jde asi čtyřiapůlkrát nižší částka.

Rámec podpory obnovitelných zdrojů

Snaha o ochranu životního prostředí motivovala EU k podpoře obnovitelných zdrojů. První rámcové cíle pro Českou republiku vyplynuly při vstupu do Evropské unie. Pro jejich naplnění byl přijat v roce 2005 zákon na podporu obnovitelných zdrojů (180/2005 Sb.).

Stát tím přizval soukromé subjekty, obce nebo rodiny do nového oboru moderních, energetických zdrojů. Výměnou za to, že investovaly své prostředky a napomohly vládě naplnit závazky v obnovitelných zdrojích, se stát zavázal ke garanci zachování výše výnosů po zákonem garantovanou lhůtu 15 let. Návrh instalací obnovitelných zdrojů je zajištěna pomocí pevných výkupních cen nebo zelených bonusů.

Takový systém podpory obnovitelných zdrojů není ve světě nijak neobvyklý. Jako jeden z prvních států jej využilo Německo a následně rozšířil do celého světa. Režim podpory výkupních cen dnes nalezneme po celé Evropě, ale také například v Pákistánu nebo řadě afrických států.

VS.

Perspektivy obnovitelných zdrojů

V České republice se loňskou novelou zákona o podporovaných zdrojích de facto růst nových bioplynových stanic, solárních elektráren na střechách domů nebo větrných elektráren zastavil. Ze zákona na podporu obnovitelných zdrojů zůstalo torzo, které dále umožňuje především dotace pro pálení odpadků nebo fosilní kogeneraci.

Světový trend jde ale zcela opačným směrem. Evropská fotovoltaická průmyslová asociace odhaduje, že světový instalovaný výkon fotovoltaických panelů může do roku 2018 dosáhnout 374 gigawattů (GW), což oproti loňskému stavu (139 GW) znamená trojnásobný nárůst. Fotovoltaické elektrárny by tak v roce 2018 mohly ve světě vyrobit tolik elektřiny jako až sto uhelných elektráren.

Obdobný růst předpokládají experti také v sektoru větrné energetiky. Instalovaná kapacita větrných elektráren se má ve světě do pěti let zdvojnásobit. V Evropě by mohl instalovaný výkon větrných turbín dosáhnout až 190 gigawattů.

„...začala éra, která povede k realizaci jedno ze snů lidstva - využití neomezené energie slunečního záření pro civilizaci.“

NY Times, 1954 - z článku představujícího první křemíkový panel.

Růst obnovitelných zdrojů je dán především jejich stále nižší cenou. IEA letos představila očekávaný vývoj solární energetiky: náklady na elektřinu z fotovoltaických modulů budou v průměru klesat o 25 % do roku 2020, o 45 % do roku 2030 a 65 % do roku 2050. Významnou měrou k růstu obnovitelných zdrojů přispívají také technické pokroky. Ty zároveň představují příležitosti pro vědu, výzkum a nová průmyslová odvětví.

Nová éra zelené energetiky v Česku

Šetrné zdroje se budou stále více prosazovat na trhu bez podpory. Klíčové je, aby jim stát přestal klást překážky a snažil se tuto příležitost naopak využít.

Fotovoltaické elektrárny na střechách domů lze podpořit zavedením nefinanční podpory - tzv. net-meteringu: pokud fotovoltaická elektrárna na střeše rodinného domu vyrobí více elektřiny, než se v domě spotřebuje, pak přebytky dodává bez podpory do sítě. Naopak, když solární elektrárna nepokryje vlastní spotřebu domu, může si rodina odebrat elektřinu ze sítě. Po určitém období pak rodina zaplatí rozdíl mezi odebranou a dodanou elektřinou. Net-metering funguje v např. USA, Itálii nebo Dánsku.

Smysl má u nás také obnovení podpory pro malé bioplynové stanice. Právě pro zemědělské farmy je bioplyn vhodným doplňkem, který pomáhá snižovat farmářům náklady na teplo i elektřinu. Podpora by měla být nově určena zejména pro malé bioplynky, které využívají odpady z živočišné a zemědělské produkce i tříděnou biosložku komunálního odpadu. Ušetří se tak za skládkování i výstavbu spaloven.

2012

Je přijat nový zákon o podporovaných zdrojích. Podpora obnovitelných zdrojů je navázána na Národní akční plán pro OZE tak, aby došlo k naplnění cíle pro šetrnou energetiku v rámci klimaticko-energetického balíčku EU do roku 2020.

Léto 2013

Úřednická vláda Jiřího Rusnoka připravila novelu zákona o podporovaných zdrojích, která prodloužila tzv. solární dan ve výši 10 % pro fotovoltaické elektrárny z roku 2010. Tento krok je v jasném rozporu s platnou legislativou i nálezem Ústavního soudu. Novela také zastavila možnost získat podporu pro nové projekty obnovitelných zdrojů.

Červen 2014

Evropská komise ukončuj posuzování podpory obnovitelných zdrojů v ČR konstatováním, že je v souladu s pravidly EU.

Léto - Podzim 2014

Ministerstvo průmyslu připravilo další novelu zákona o podporovaných zdrojích, která původně obsahovala návrh zasahující do garantovaných podmínek pro obnovitelné zdroje. Na základě kritiky ze strany expertů z Legislativní rady vlády byly tyto body z návrhu odstraněny.

Obnovitelné zdroje představují moderní technologii, která se celosvětově rozvíjí. Česká republika se však díky selhání státní správy před pěti lety od těchto moderních technologií odvrátila a, ačkoliv jsme vždy patřili v průmyslu ke světové špičce, nyní nám v této klíčové oblasti „ujíždí vlak“.

Uvedené přínosy obnovitelných zdrojů, které se v České republice musí potýkat s řadou legislativních zmetků a opakovaným podceněním možností ze strany ministerstva průmyslu ukazují, že problém není v technologii, ale v kvalitě státní správy.

Ministr průmyslu Mládek má nyní šanci ukázat, že mu skutečně záleží na odpovědném vedení svěřeného resortu. MPO dnes usiluje především o výstavbu dalších jaderných reaktorů, ale mělo by se seriózně zabývat také levnějšími a dostupnějšími řešeními, jako jsou obnovitelné zdroje nebo energetické úspory.

Česká republika může těžit z výhod šetrných energetických zdrojů, které se stávají stále více cenově dostupnými. Potřebuje k tomu však právě kvalitní a věcnou debatu, ke které můžete přispět vaším uváženým rozhodováním.

Praha, listopad 2014

Aliance pro energetickou soběstačnost, www.alies.cz

Česká fotovoltaická průmyslová asociace, www.czepho.cz